

Sulochana Belhekar Samajik Va Bahu Uddieshiya Shikshan Santha

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College

NCTE Code No. APW05389/123665, (Marathi Medium)

Affiliated to Savitribai Phule Pune University PU/AN/B. Ed.097/2008

Email- sdbedcollege@rediffmail.com; Web: www.sdbednewasa.com

Bhanashiware, Tal: Newasa, Dist: Ahmednagar (Maharashtra) 414609; Phone/Fax- (02427) 297099

DVV Metric 2.4.4 Students are enabled to evolve the following tools of assessment for learning suited to the kinds of learning engagement provided to learners, and to analyze as well as interpret responses

1. Teacher made written tests essentially based on subject content
2. Observation modes for individual and group activities
3. Performance tests
4. Oral assessment
5. Rating Scales

Observation Methods

Elocution Competition

वक्तृत्व स्पर्धा.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापिठांतर्गत
सन २०२२-२३ मधील व्युत्पादन बी एड
अभ्यासक्रमानुसार द्वितीय वर्षामध्ये आमच्या
महाविद्यालयाने अनेक प्रात्यक्षिक व उपक्रम
शाबविले.

इ. व. वी च्या तुळशी-अ वर्गामध्ये
वक्तृत्व स्पर्धा घेण्यात आली. विद्यार्थ्यांनी
छान वक्तृत्व केले.

• वक्तृत्वाचे विषय :-

- १) पर्यावरण संवर्धन कळाची गरज
- २) आषाढ
- ३) माझी क्लास.

शा विषयांना अनुसरून वक्तृत्व
स्पर्धा घेण्यात आली. त्यासाठी एक तासाचा
वेळ घेण्यात आला.

साधारणपणे या स्पर्धेशाठी 12 स्पर्धक
 हजार होते. तसेच आम्ही 6 छात्रांच्यापुढे
 हजार होते. प्रथमा लोखंड मंडमनी विद्यार्थ्यांचे
 आवजातील चढ-उतार तपासला. प्रांजली पटारे
 मंडमनी मुदद्यांचे महत्त्व तपासले. विजय
 काशीद यांनी वक्तृत्वाची सुरवात व शेवट
 बाधितले. प्रियंका पटारे म्हणजे मी विद्यार्थ्यांचे
 हावभाव यांमुळे लक्षा दिले. साधारणपणे एका
 विद्यार्थ्याला बोलण्यासाठी 4 मिनीटांचा कालावधी
 दिलेला होता.

सर्व स्पर्धकांचा प्रतिसाद हा उत्तम होता.

* स्पर्धकांची नावे - 8

- 1) विशाल वाघमाते
- 2) संस्कृती पाठक
- 3) अतुल धोडे
- 4) सार्थक कुळ
- 5) दिप्ती मोरे
- 6) कुवेरी खैरे
- 7) वैष्णवी दळवी
- 8) स्मृताश जगताप
- 9) सुजय थिवरकर
- 10) अजय चव्हाण
- 11) सुमन शाठे
- 12) सोमल सुयवशी.

Observation Method

Debate Competitions

स्पर्धेतील विजेते.

प्रथम क्रमांक -

संस्कृती पाठक

द्वितीय क्रमांक -

सार्थक काव्ये

~~तृतीय क्रमांक -~~

अजय चव्हाण.

शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम

बी.एड.द्वितीय वर्ष २०२१ ते २०२२

B.Ed. 2nd Year - 2021 2022

सुलोचना बेल्हेकर सामाजिक व बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था

संत ज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय
भानसहिवरा, (नेवासाफाटा), ता.नेवासा,
जि.अहमदनगर

Course -207
छात्रसेवा
Internship

छात्र अध्यापकाचे नांव : तारडे स्मिता स्मृतिनिल रोल नं. 03

अध्यापन पद्धती : मराठी, इतिहास

मार्गदर्शन प्राध्यापक : प्रा. ओईटे एम.ई.

Ganesh Satpute, Mob : 9834808182

बयल्ला - एबी घटक - एक होती समई घटक

तासिका	घटक	उपघटक	आशर पृथक्करण
१	गद्य	नात्यांची	प्रत्येक माणूस हा अनेक नात्यांनी परस्परांशी गुंफलेला असतो. जन्मापासून मृत्यु आलेला नात्यांचा हा प्रवास अखेर पर्यंत चालूच राहतो.
२		घटक	
३		वीण	
४	गद्य	एक	आदिवासी आगात पूर्व प्राथमिक शिक्षणाची गंगा हाशे धरी पोहच्य़ा
५		शकू होती	साठी ज्यांनी आपले आयुज्य़े वचते अशा
६		समई	समाजसेवी का.
७	व्याकरण		दृष्टांत अलंकार: एखादी गोष्ट दाखवून देवासाठी त्याचे अर्थाचे समर्पक उदा दिले जाते.
८			
९		अलंकार	

नियोजन

विषय - मराठी

उद्दिष्टे	अध्ययन अनुभूती	बों-वाचने	सूच्यमापन
ज्ञान व आकलन विद्यार्थी नात्याविषयी सांगतो. अपयोजन: विद्यार्थी विविध नातेसंबंधी माहिती सांगतो.	शिक्षक नात्यांची माहिती सांगणे नात्यांची वैशिष्ट्ये सांगणे.	तकता	संकल्पन: प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे देणे.
ज्ञान व आकलन विद्यार्थी आदिवासी शिक्षणाविषयी सांगतो. अपयोजन: विद्यार्थी शिक्षण क्षेत्राविषयी माहिती सांगतो.	आदिवासी शिक्षण क्षेत्रात काम करणाऱ्या विषयी सांगतो. शिक्षण क्षेत्राविषयी माहिती सांगणे	तकता	संकल्पन: प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे देणे.
ज्ञान व आकलन विद्यार्थी व्याख्या सांगतो.	दृष्टांत अलंकाराची व्याख्या सांगणे उदाहरण सांगणे.	तकता	संकल्पन: प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे देणे.

संविधान तक्ता विषय - मराठी

* प्रश्नपत्रिकेचा कच्चा आराखडा -

कोणताही धटक शिकताना सर्व धटकांना सारखे महत्व दिले जातेच असे नाही ज्या- ज्या उद्दिष्टांचा विचार धटक नियोजनामध्ये केला जातो ती उद्दिष्टे किती प्रमाणात साध्य झाली आहे. ते पडताळून पाहणे लागते.

* उद्दिष्टांनुसार गुणविभागणी :

अ. न.	उद्दिष्टे	गुण	शेकडा गुण
१	ज्ञान	०५	२५
२	आकलन	०७	३५
३	उपयोजन	०८	४०
	एकूण	२०	१००

* उपघटकानुसार गुणविभागी

अ. न.	उपघटक	गुण	शेकडा गुण
१	एक होती समई	०७	३५
२	नात्यांची छट्टी वीण	०८	४०
३	व्याकरण	०५	२५
	एकूण	२०	१००

* प्रश्न प्रकारानुसार गुण विभागी

अ. न.	प्रश्न प्रकार	गुण	बैकडा गुण
१	वस्तुनिष्ठ	०५	२५
२	~~अधुत्तरी~~	०७	३५
३	दिर्घोत्तरी	०८	४०
	एकूण	२०	१००

* संविधान तकनी

उपघटक	उद्दीष्टे							एकूण गुण		
	ज्ञान			आकलन		अपयोजन				
	व	ल	दि	व	ल	दि	व		ल	दि
१) एक होती समझ	१(१)							२(१)	४(१)	०६
२) नात्यांची घट्ट वीण	१(१)	२(१)		१(१)	१(१)			२(१)		०८
३) व्याकरण		२(१)		२(१)	२(१)					०५
एकूण	२	४		२	४			४	४	२०

* प्रश्नपत्रिका

विषय - मराठी

वेळ - १ तास

सूचना

- * उन्नीकडील अंक गुण दर्शवतात.
- * सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

प्रश्न १ ला शिकव्या जागा असा.

गुण ४

१) अनुताई वाद्य घोर शिक्षणतंत्रा - - - - - यांच्या सहवासात वाढल्या.

२) - - - - - अनदी अगंताच नव्या अभिनव सृजनाच होत हे मात निर्विवाद सत्य।

३) एखादी गोष्ट पटवून देण्यासाठी त्याच अर्थीचे एखादे समर्थक उदाहरण दिले जाते. तेव्हा - - - - - अत्यंकार होतो.

४) पुढील विरुद्ध शब्दाची जोडी सांगा.
* अनावृष्टी x

प्रश्न 2 रा थोडक्यात उत्तरे लिहा

गुण ६

१) अनुताईच्या कामाला प्राथमिक अवस्थेत विरोध का झाला?

२) जीवनाच्या प्रवासात वडिलांचे मार्गदर्शन का घेतले जाते?

३) ~~दुबळ्यांत अलंकाराची दोन उदाहरणे सांगा?~~

प्रश्न ३ रा एका वाक्यात उत्तरे लिहा .

गुण ४

१) जन्माला आलेला प्रत्येक माणूस जन्माबरोबर काय घेवून जातो?

२) अनुताई वाद्य यांचा विवाह कधी झाला?

३) अनुताईनी कोणते कार्यक्षेत्र बिादनासाठी निवडले?

४) ~~पुरोगामी शब्दांचा विरुद्ध शब्द कोणता?~~

प्रश्न ४ था स्वमत स्पष्ट करा? २/१

गुण ६

१) समई हे सातत्याने संधी वृत्तीचे आणि सामर्थ्याचे प्रतिक आहे.

२) ~~'नाम' वा अमूर्त संकल्पनेतून व्यक्त होणाऱ्या विविध भावना लिहा?~~

Peer Observation

मराठी

विद्यार्थ्यांच्या विद्यार्थ्यांचे नांव : सावळे ए.पी.

जय श्रीराम माह्य विद्या मंदिर इयत्ता एवी तुकडी : अ

पदव्य

पायरी	चांगले मुद्दे	सदोषता	मी काय केले असते?
प्रस्तावना	प्रस्तावना योग्य केली.		
विषय - प्रतिपादन	विषय प्रतिपादन योग्य केले.		
विषय - विस्तार	योग्य होता.		
प्रश्न पद्धती	~~प्रश्न विचारले~~	कमी प्रमाणात विचारले.	प्रश्नसंख्या वाढवली असती.
शै. साहित्य	योग्य होते.		
फलक लेखन	फलक लेखन केले		
विद्यार्थी सहभाग / शिक्षक सहभाग	~~विद्यार्थी सहभाग उत्तम~~		
मूल्यमापन	पाठ चांगला सीवा		
शिक्षक व्यक्तिमत्व	~~शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व चांगले होते.~~		

BED 207 : INTERSHIP
Activity E : Observation of peers
EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Steps	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Introduction	Previous knowledge			✓		
2.		Curiosity arousing/ motivating attractive			✓		
3.		Statment of aim			✓		
4.	Presentation	Use of illustration, Clarity of thought				✓	
5.		Use of teaching-aids & demonstration			✓		
6.		Classroom interactions			✓		
7.		Participation of students, interest created			✓		
8.		Mastery over the content			✓		
9.		Blackboard work			✓		
10.		Students response					✓
11.		Reinforcement (+ve,-ve)			✓		
12.	Evaluation	Types of questions			✓		
13.		Types of application Questions			✓		
14.		Homework/assignment			✓		
15.		Class control			✓		
16.		Time management			✓		
17.		Lesson details			✓		
18.		Feedback (+ve,-ve)			✓		
19.		Remarks as per check list			✓		
20.		Neat & complete Lesson note (name,sub,date etc.)			✓		
Marks out of -100							62

Qualitative Feedback,(if any):-

Sign of Professor In-charge

पाठ निरीक्षण क्र. (2)

विषय : मराठी

दिनांक : 21/3/2022

पाठ देणाऱ्या विद्यार्थ्याचे नांव : ससागे एस. डी

हजेरी क्र.

ठिकाण : जय श्रीराम माध्यम विद्या मंदीर मुक्तिपूर इयत्ता 7वी

पुस्तक क्र. : 6

वर्ग : ग्रेड 7

पायरी	चांगले मुद्दे	सदोषता	मी काय केले असते?
1) प्रस्तावना	पूर्वज्ञानावर आधारित प्रश्न विचारून केली.		पूर्वज्ञानावर आधारित प्रश्न विचारून केली असते.
2) विषय - प्रतिपादन	अतिशय चांगल्या प्रकारे केले.		
3) विषय - विस्तार	मुख्यांना अनुसरून होता.		
4) प्रश्न पद्धती	प्रश्न पद्धती उत्तम होती.		आवश्यक त्या ठिकाणी आणखी प्रश्न विचारले असते.
5) शै. साहित्य	योग्य शैक्षणिक साधनांचा वापर		
6) फलक लेखन	उत्तम फलक लेखन		
7) विद्यार्थी सहभाग / शिक्षक सहभाग	विद्यार्थी सहभाग होतला	कमी प्रमाण	चांगल्या प्रकारे होतला असता.
8) मूल्यमापन	पाठ उत्तम झाला		
9) शिक्षक व्यक्तिमत्व	उत्कृष्ट व्यक्तिमत्व		

BED 207 : INTERSHIP
Activity E : Observation of peers
EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Steps	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Introduction	Previous knowledge			✓		
2.		Curiosity arousing/ motivating attractive			✓		
3.		Statment of aim				✓	
4.	Presentation	Use of illustration, Clarity of thought				✓	
5.		Use of teaching-aids & demonstration			✓		
6.		Classroom interactions			✓		
7.		Participation of students, interest created			✓		
8.		Mastery over the content				✓	
9.		Blackboard work				✓	
10.		Students response				✓	
11.		Reinforcement (+ve,-ve)			✓		
12.	Evaluation	Types of questions			✓		
13.		Types of application Questions		✓			
14.		Homework/assignment		✓			
15.		Class control		✓			
16.		Time management.					✓
17.		Lesson details					✓
18.		Feedback (+ve,-ve)				✓	
19.		Remarks as per check list			✓		
20.		Neat & complete Lesson note (name,sub,date etc.)			✓		
		Marks out of -100					64

Qualitative Feedback,(if any):-

पाठ निरीक्षण क्र. (४)

विषय : इतिहास

दिनांक : ३१/०२/२०२२

देगाऱ्या विद्याभ्याषि नांढ : ~~शिंदे जी. एस.~~ हजेरी क्र.

ठिकाण : जय श्रीवाम माह्य विद्या मंदिर ^{इयत्ता} मुक्तिपूर ^{जिल्हा} ठाणे तुकडी : ~~व~~

पटक : इतिहासाची साधने.

पायरी	चांगले मुढे	सदोषता	मी काय केले असते?
1) प्रस्तावना	विषयाचा अतुस. २७ न प्रस्तावना केली.	-	-
2) विषय - प्रतिपादन	~~योग्य केले.~~		
3) विषय - विस्तार	पाठ्य मुढेद्विचा रात घेवून		
4) प्रश्न पद्धती	प्रश्न आवश्यक त्या ठिकाणी विचारले.		
5) शै. साहित्य	~~शै. साहित्य वापरले.~~	आकाराने लहान होती.	मोठ्या आकारातले दाखवले असते.
6) फलक लेखन	फलक लेखन केले.	~~छोट्या अक्षरात होते.~~	योग्य आकारात केले असते.
7) विद्यार्थी सहभाग/ शिक्षक सहभाग	उत्तम		
8) मूल्यमापन	~~पाठ ठीक आला.~~		
9) शिक्षक व्यक्तिमत्व	योग्य		

पाठ निरीक्षक शिक्षक प्रशिक्षकाची सही

BED 207: INTERSHIP
Activity E : Observation of peers
EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Steps	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Introduction	Previous knowledge			✓		
2.		Curiosity arousing/ motivating attractive			✓		
3.		Statment of aim			✓		
4.	Presentation	Use of illustration, Clarity of thought			✓		
5.		Use of teaching-aids & demonstration				✓	
6.		Classroom interactions				✓	
7.		Participation of students, interest created				✓	
8.		Mastery over the content			✓		
9.		Blackboard work			✓		
10.		Students response			✓		
11.		Reinforcement (+ve,-ve)				✓	
12.	Evaluation	Types of questions				✓	
13.		Types of application Questions				✓	
14.		Homework/assignment				✓	
15.		Class control				✓	
16.		Time management				✓	
17.		Lesson details					
18.		Feedback (+ve,-ve)			✓		
19.		Remarks as per check list			✓		
20.		Neat & complete Lesson note (name,sub,date etc.)			✓		
		Marks out of -100					
					69		

Qualitative Feedback,(if any):-

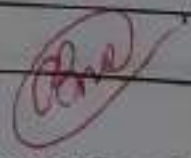

Sign of Professor In-charge

BED 207 : INTERSHIP

Activity B : Developing a Blue print with model answer and marking Scheme.
 Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Structure of Blue Print as per the objective			✓		
2.	Structure according to sub-units & marks distribution				✓	
3.	Structure according to question type					✓
4.	Overall 3 dimensional design : Correct & complete				✓	
5.	Accuracy of Model answers				✓	
6.	Model answer as per objectives of the questions			✓		
7.	Expected outline of the answers in Model answers			✓		
8.	Marking scheme according to the scope			✓		
9.	Point-wise /sub questions wise Marking scheme			✓		
10.	Overall impression			✓		
Total Marks -50						35

Qualitative Feedback,(if any):-

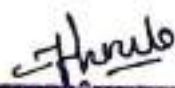

 मुख्याध्यापक
 जय शिवाजी विश्वविद्यालय
 मुकंदपुर, सा. अ. नगर

Sign of Professor In-charge

संविधाना तक्ता

विषय - इतिहास

✿ प्रश्नपत्रिकेचा कव्या आराखडा :

कोणताही धटक

शिकवताना सर्व धटकांना सारखे महत्व दिले जातच असे नाही. ज्या-ज्या अदिदृष्टांचा विचार धटक नियोजनामध्ये केला जातो. ती उददीष्टे किती प्रमाणात साध्य झाली आहे हे पडताळून पाहणे लागते.

✿ अदिदृष्टांनुसार गुणविभागणी :

अ. न.	उददीष्टे	गुण	शेकडा गुण
१	ज्ञान	०५	२५
२	आकषण	०७	३५
३	उपयोजन	०८	४०
	एकूण	२०	१००

* उपघटकानुसार गुणविभागी

अ.न.	उपघटक	गुण	शेकडा गुण
१	हडप्पा संस्कृती	०५	३५
२	सिंधू संस्कृती	०८	४०
३	नागर संस्कृती	०५	२५
	एकूण	२०	१००

* प्रश्न प्रकारानुसार गुणविभागी

अ. न.	प्रश्न प्रकार	गुण	शेकडा गुण
१	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	०५	२५
२	अधुत्तरी प्रश्न	०७	३५
३	दीर्घोत्तरी प्रश्न	०८	४०
	एकूण	२०	१००

* संविधान तकता

अपघटक	उद्दिष्टये							एकूण ठगण		
	ज्ञान			आकलन		अपयोजन				
	व	ल	दि	व	ल	दि	व		ल	दि
१) हडप्पा संस्कृती	१(१)						४(१)	४(१)		०७
२) सिंधू संस्कृती	१(१)	२(१)		१(१)	२(१)		२(१)			०८
३) नागर संस्कृती		२(१)		२(१)	२(१)					०५
एकूण	२	४		२	४		४	४		२०

* उत्तरपत्रिका

विषय - इतिहास
वेळ - १ तास

इयत्ता - एवी
गुण - 20

प्रश्न १ ला

- १) भारतीय
- २) सिंधू

प्रश्न २ रा

- १) नगररचना, घरे, तारबंदी, रस्ते
- २) हडप्पा, मोहो जद डो
- ३) ऋग्वेद, सामवेद, यजुर्वेद, अथर्ववेद.

प्रश्न ३ रा

१) इ. स. १९२० च्या सुमारास लाहोर मुलतान रेल्वे मार्गाचे काम सुरु अस्ताना काही प्राचीन विलांचे अवशेष सापडले यामुळे पुरातत्व खात्याने याचा शोध घेव्यासाठी सुरु जाँन मार्बल यांच्या नेतृत्वाखाली अखनन कार्य चालू केले. आणि

एक प्राचीन संस्कृती प्रकाशात आली.

२) हडप्पा संस्कृतीला सिंधू संस्कृती असे ही म्हणतात.
हडप्पा येथे दयाराम सहानी यांनी उत्खनन कार्य
केले. सिंधू प्रांतास मृतांची टेकडी म्हणून
ओळखतात.

प्रश्न ४ था

१) भारतीय संस्कृती ही जगातील सर्वांत प्राचीन
संस्कृती आहे. इ.स. १९२० च्या सुमारास
वाहोब मुलतान रेल्वे मार्गाचे काम सुरु झाले. काही
प्राचीन विटांचे अवशेष सापडले. यामुळे पुरातत्व
खात्याने याचा शोध घेण्यासाठी जॉन मार्शल
यांच्या नेतृत्वाखाली उत्खनन कार्य चालू केले.
आणि एक संस्कृती प्रकाशात आली.

हडप्पा संस्कृतीला सिंधू संस्कृती असे ही
म्हणतात. हडप्पा येथे दयाराम सहानी यांनी
उत्खनन कार्य सुरु केले. सिंधू प्रांतास मृतांची
टेकडी म्हणून ओळखतात.

हडप्पा संस्कृतीची केंद्रे नगरे असल्याने
त्या संस्कृतीस नागर संस्कृती असे म्हणतात.

BED 207 : INTERSHIP**Activity No : B -Development and conduct unit test****EVALUATION SCHEME**

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Steps	Criteria	1	2	3	4	5
Development of test	Proper instructions given on unit test paper			✓		
	Weightage given to Objectives			✓		
	Fulfilment of objectives through different type of questions			✓		
	No of questions and time sufficiency				✓	
	Weighage given to different types of questions				✓	
	Inclusion of All types of questions			✓		
	Proper Sequence of questions as per difficulty level			✓		
	questions based on specified content			✓		
	Consideration of content length and importance of subunit			✓		
	Grammatically correctness and Clarity of unit test paper				✓	
	Length & Validity of the test			✓		
	Adequacy of the unit test			✓		
	Objectivity of the test			✓		
	Printing and format of uint test paper : Font size,Alignment Spacing					✓
Adiministration of Unit test	Feasibility of the test			✓		
	Seating arrangement for unit test			✓		
	Supervision : Measures taken to avoid malpractices				✓	
	Time Management			✓		
	Educational Implication			✓		
	Overall Impression			✓		
Total Marks -100				65		

Qualitative Feedback,(if any):-

सह्यायक
 मुख्याध्यापक
 जय श्रीराम विद्या मंदिर
 मुक्तिपुर, ता.नेवारा, जि.अ.नगर

(Signature)
 Sign of Professor In-charge

* प्रश्नपत्रिका

विषय - इतिहास
इयत्ता - एवी

वेळ - १ तास
गुण - २०

सूचना

- * उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.
- * सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक असते.

प्रश्न १ वा विक्रम्या जागा बरा.

(गुण २)

- १) हडप्पा संस्कृतीस - - - - - संस्कृती असे म्हणतात.
- २) - - - - - संस्कृती ही जगातील सर्वांत प्राचीन संस्कृती होय.

प्रश्न २ वा एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- १) हडप्पा संस्कृतीची वैशिष्ट्ये लिहा?
- २) हडप्पा संस्कृतीचे अवशेष कोठे - कोठे सापडले?
- ३) हडप्पा संस्कृतीचा कालखंड कोणता?

प्रश्न ३ वा थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- १) हडप्पा संस्कृतीबद्दल माहिती लिहा.
- २) सिंधू संस्कृतीचे हडप्पा संस्कृतीशी संबंध सांगा?

प्रश्न कथा अविस्तर उत्तरे लिहा. मुण ८

१) हडप्पा संस्कृतीचे विस्तृत विवेचन करा ?

- १) हडप्पा संस्कृती
- २) सिंधू संस्कृती
- ३) नागर संस्कृती

एस. बी. एस. बी एस. एस.

संत ज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिबरे

ता नेवासा जिल्हा अहमदनगर

सन 2023-2024

प्रथम वर्ष बी. एड

विभाग 108 व 109

मूल्यमापन तक्ते

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

❖ 1. SET INDUCTION SKILL.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	Effective Beginning										
2	Revival of Previous Knowledge										
3	Arousing Curiosity										
4	Use of Teaching-aids										
5	Linking with the unit										
6	Statement of Aim										
7	Title Writing										
8	Creativity / Innovative										
9	Time Management										
10	Effectiveness										
	Total Marks -50										

Qualitative Feedback, (if any) : .....

.....

.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

❖ 8. BLACK BOARD WRITING SKILL.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	Size of the letter / diagram											
2	Spacing Between letter, words and lines											
3	Clarity of letter's diagram and legibility											
4	Correct											
5	Writing in Straight line											
6	Proper use of colored chalk											
7	Speed of Writing											
8	Planning of Writing / Sketching											
9	Time Management											
10	Effectiveness											
	Total Marks -50											

Qualitative Feedback, (if any) : .....

.....

.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

 PRINCIPAL
 Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
 Bhanashiware Tal. Newasa,
 Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

❖ 7. DEMONSTRATION SKILL.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	Aim of the Experiment										
2	Selection of Apparatus / Material										
3	Use of organization diagram										
4	Skillful Handling of Apparatus										
5	Students Participation										
6	Opportunity For Observation										
7	Conclusion of Experiment										
8	Creation of situation										
9	Time Management										
10	Effectiveness										
	Total Marks -50										

Qualitative Feedback, (if any) : .....

.....

.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

S.D.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

❖ 6. SKILL OF NARRATION.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	Use of Accurate Language											
2	Clear Pronunciation											
3	Fluency											
4	Change in Voice											
5	Stress on main points											
6	Gesture											
7	Harmony in Presentation											
8	Audibility											
9	Time Management											
10	Effectiveness											
	Total Marks -50											

Qualitative Feedback, (if any) : .....

.....

.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

 PRINCIPAL
 Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
 Bhanashiware Tal. Newasa,
 Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

❖ 4. QUESTIONING SKILL.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	Clear and Concise											
2	Grammatically Correct											
3	Thought Provoking											
4	Logical Sequence of the questions											
5	Inclusion of Lower, Middle and Higher order questions.											
6	Clarity in Asking questions											
7	Interrogative tone											
8	Properly distributed in Class											
9	Time Management											
10	Effectiveness											
	Total Marks -50											

Qualitative Feedback, (if any) : .....

.....

.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

 PRINCIPAL
 Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
 Bhanashiware Tal. Newasa,
 Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

❖ 3. ILLUSTRATION SKILL.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	Use Of Example – Rule - Example										
2	Use of Explanatory Links										
3	Fluency in Explanation										
4	Clarity in Explanation										
5	Use Of Appropriate Vocabulary										
6	Use Of Teaching aids										
7	Planned Repetition										
8	Consistency										
9	Time Management										
10	Effectiveness										
	Total Marks -50										

Qualitative Feedback, (if any) : .....
.....
.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Anmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023 - 2024

❖ 2. STIMULUS VARIATION SKILL.

No.	Sub Skills	Teach					Re-Teach				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	Gestures of Teacher										
2	Movement of Teacher										
3	Change in Speech Pattern										
4	Change in Sensory Focus										
5	Change in Interaction Pattern										
6	Verbal Participation of Students										
7	Active Participation of Students										
8	Eye to eye Contact										
9	Time Management										
10	Effectiveness										
	Total Marks -50										

Qualitative Feedback, (if any) : .....

.....

.....

Signature of Professor In-Charge

Date :

PRINCIPAL

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tol. Newasa,
Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

Narration skill-6

Name of the Student: Mr./Mrs. _____ Roll No. _____

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Sub-Skill	1	2	3	4	5
1	Use of accurate language					
2	Clear Pronunciation					
3	Fluency					
4	Change in Voice					
5	Stress on Main Points					
6	Gesture					
7	Harmony in Presentation.					
8	Audibility					
9	Time Management					
10	Effectiveness					
	Total Marks 50					

Qualitative Feedback –if any

Obse

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.5

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-24

SIMULATION LESSONS

Name of the Students : Mr/Mrs. .... Roll No:...

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent.

No.	Steps	Criteria.	1	2	3	4	5
1	Lesson Note	Neat, Correct and Complete.					
2	Introduction	Relevant and Stimulating					
3		Revival of Previous Knowledge and linking with the topic.					
4		Statement of Aim and Title Writing					
5	Presentation	Clarity and Fluency in / Narration / illustration					
6		Questions – Clear, Concise and Grammatically Correct					
7		Logical and Thought Provoking questions					
8		Distribution of questions and Reinforcement					
9		Black Board Work					
10		Clarity and Reading / Demonstration					
11		Classroom Interaction					
12		Use of Teaching Aids / Use of Examples					
13		Mastery Over the Content					
14		As per Objectives					
15		Students Response					
16		Appropriate / Creative Application					
17	Recapitulation	Appropriate / Activity Based Home Work					
18		Inclusion of core elements values and Life Skills					
19	Application	Classroom Management and Time Management					
20	Home work	Overall Impression					
		Total Marks - 100					

Date :

Signature of Professor In-charge

PRINCIPAL
 Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
 Bhanashiware Tal. Newasa,
 Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-24

INTEGRATION LESSON

Name of the Students : Mr/Mrs. .... Roll No:...

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent.

No.	Steps	Criteria.	1	2	3	4	5
1	Lesson Note	Neat, Correct and Complete.					
2	Introduction	Relevant and Stimulating					
3		Revival of Previous Knowledge and linking with the topic.					
4		Statement of Aim and Title Writing					
5	Presentation	Clarity and Fluency in / Narration / illustration					
6		Questions – Clear, Concise and Grammatically Correct					
7		Logical and Thought Provoking questions					
8		Distribution of questions and Reinforcement					
9		Black Board Work					
10		Clarity and Reading / Demonstration					
11		Classroom Interaction					
12		Use of Teaching Aids / Use of Examples					
13		Closure					
14		Proportion of each skill					
15		Logical Sequencing of skills					
16		Ease in using Various skills					
17		Confidence in Teaching and attire					
18		Time Managements					
19		Effective Use of Various Skills					
20		Readiness Towards Classroom Teaching					
Total Marks - 100							

Date :

Signature of Professor In-charge

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

20²³ - 20²⁴

Inquiry Training Model (ITM)

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Criteria	1	2	3	4	5
1	Neat, Correct and complete					
2	Selection of appropriate content					
3	Explanation of Rules for enquiry					
4	Clarity in presentation of discrepant events					
5	Encouraged student to ask question					
6	Accepted only Yes/No question and rejected in valid quest.					
7	Clarify terms and conditions of their questions					
8	Servation and experimentation wherever necessary					
9	Use appropriate language for the enquiry process					
10	Encourage studentes to formulate a rule and explain a discrepant event					
11	Analysis of the enquiry process and recapitulationn					
12	Proper direction to the student thinking process					
13	Encouraged ineration between students					
14	Implementation of the syntax					
15	Ease in using the model					
16	Use of blackboard					
17	Classroom management					
18	Time management					
19	Preparation for the lesson					
20	Overall impression					

Qualitative Feedback -if any

Date :

Observer's sing.

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-24

(109)TEAM TEACHING :

Name of the Students : Mr/Mrs..... Roll No:...

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent.

No.	Steps	Criteria.	1	2	3	4	5
1	Lesson Note	Neat, Correct and Complete.					
2	Introduction	Relevant and Stimulating					
3		Revival of Previous Knowledge and linking with the topic.					
4		Statement of Aim and Title Writing					
5	Presentation	Clarity and Fluency in / Narration / illustration					
6		Questions – Clear, Concise and Grammatically Correct With Interrogative tone					
7		questions - logical and Thought Provoking					
8		Distribution of questions and Reinforcement					
9		Black Board Work					
10		Clarity in Reading / Ease in Demonstration					
11		Use of Teaching Aids / Use of Examples					
12		Mastery over the content					
13		Selection of team members					
14		Role and Co ordination among Team Members					
15		Equal Participation of Team members					
16		Classroom Management and time Management					
17	Evaluation	Recapitulation as Per Objectives					
18		Application – Appropriate / Creative					
19		Homework – Appropriate / Activity Based					
20		Effectiveness of Team Teaching.					
Total Marks - 100							

Date :

Signature of Professor In-charge

PRINCIPAL
 Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
 Bhanashiware Tal. Newasa,
 Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-24

TECHNOLOGY BASED TEACHING :

Name of the Students : Mr/Mrs. .... Roll No:...

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent.

No.	Steps	Criteria.	1	2	3	4	5
1	Lesson Note	Neat, Correct and Complete.					
2	Introduction	Relevant and Stimulating					
3		Revival of Previous Knowledge and linking with the topic.					
4		Statement of Aim and Title Writing					
5	Presentation	Clarity and Fluency in / Narration / illustration					
6		Questions – Clear, Concise and Grammatically Correct With Interrogative tone					
7		questions - logical and Thought Provoking					
8		Mastery over the content					
9		Selection of IT Tools.					
10		Use of Tools					
11		Quality of Presentation					
12		Co Ordination Between tools and Teaching					
13		Ease and Confidence in using technology					
14		Judicious use of technology					
15		Arrangement of Plan II					
16		Recapitulation as Per Objectives					
17		Application – Appropriate / Creative					
18	Evaluation	Homework – Appropriate / Activity Based					
19		Classroom Management and Time Management					
20		Overall Impression					
Total Marks - 100							

Date :

Signature of Professor In-charge

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Anandnagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2024-2025

Concept Attainment model

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Criteria	1	2	3	4	5
1	Neat Correct and complete					
2	Inclusion of essential attributes in positive examples-yes					
3	Inclusion of either essential attributes in negative examples-no					
4	Sufficient number of examples					
5	Medium used for the presentation of example					
6	Discussion about the essential attributes of the concept					
7	Guideline to compare yes & no Examples					
8	Integration of all the essential attributes of the concept					
9	Encouraging the students for defining the concept					
10	Testing attainment of concept					
11	Guideline for generation new examples					
12	Discussion about thinking strategies					
13	Student response					
14	Learning experiences					
15	Preparation for the lesson					
16	Ease in using model					
17	Blackboard Work					
18	Classroom Management					
19	Time management					
20	Overall impression					
Qualitative Feedback -if any						

Date :

Observer's sing.

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

S.B.S.B.S.S

Sant Dnyaneshwar B.Ed. College, Bhanashiware, Newasa

Evaluation Chart

2023-2024

Advance Organizer Model

EVALUATION SCHEME

Rating Scale 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

No.	Criteria	1	2	3	4	5
1	Neat Correct and complete					
2	Clarification of the aim					
3	Presentation of the organizer					
4	Use of examples & references					
5	Use of repetition					
6	Revival of previous knowledge					
7	Learning material					
8	Logical order of content					
9	Maintenance of attention					
10	Use of principle of integration					
11	Encouraged active reception learning					
12	Development of critical approach towards content					
13	Clarification of doubts					
14	Mastery over content					
15	Achievement of objectives as per phases					
16	Role of teacher students					
17	Ease in using model					
18	Classroom Management					
19	Time Management					
20	Effectiveness in teaching Overall impression					

Qualitative Feedback -If any

Date :

Observer's sing.

PRINCIPAL
Sant Dnyaneshwar B.Ed. College
Bhanashiware Tal. Newasa,
Dist. Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संतजानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिबरे, ता.नेवासा,

सूक्ष्मउद्बोधन

पाठविभाग

- ❖ सूक्ष्माध्यापनाचा पूर्वइतिहास
- ❖ पृथक्करणात्मक दृष्टीकोन
- ❖ सूक्ष्मअध्यापन म्हणजे काय ?
- ❖ सूक्ष्मअध्यापनातील गृहीततत्वे
- ❖ सूक्ष्माध्यापन प्रक्रियेतील पाय-या

- I. अध्यापन
- II. प्रत्याभरण
- III. पुनर्नियोजन
- IV. पुनराध्यापन
- V. पुनःप्रत्याभरण
- VI. पाठनियोजन
- VII. समारोप

Principal

Sant Dnyaneshwar Shikshan Shastri
Mahavidyalaya, Newasa Fata,
Tal. Newasa, Dist. Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संतज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिवरे, ता.नेवासा,

सुक्ष्मउद्बोधन

कौशल्याचेनाव :- फलकलेखन

- > प्रास्ताविक
- > फलकलेखन का आवश्यक ?
- > फलकलेखनाचे नियोजन कसे करावे ?
- > फलकलेखन कौशल्याचे घटक

- 1) आशयाची निवड
- 2) मांडणी
- 3) आकृती / रेखाचित्रांचा उपयोग
- 4) सुवाच्यता
- 5) अक्षरांची सुस्पष्टता
- 6) अक्षरांचे वळण
- 7) अक्षरांचा योग्य आकार
- 8) अंतर
- 9) लेखनशुध्दता
- 10) रंगीतखडूंचा उपयोग
- 11) फलकलेखन

Principal
Sant Dnyaneshwar Jyotshman Shasthra
Mahavidyalaya, Newasa Fata,
Tal. Newasa, Dist. Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संत ज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्रमहाविद्यालय, भानसहिवरे, ता.नेवासा,

सुक्ष्मउद्बोधन

कौशल्याचेनाव :- स्पष्टीकरण

प्रास्ताविक :-

A. स्पष्टीकरणाचे प्रकार :- अ. निवेदनात्मक

ब. कथनात्मक

क. कार्यकारणात्मक

B. स्पष्टीकरण कसे करावे ?

C. स्पष्टीकरण पूर्व विधान.

D. स्पष्टीकरण करतांना काय टाळावे?

Principal
Sant Jnaneshwar Shikshan Mandal
Maha Vidyalaya, Nevasa Tal.
Tal. Nevasa, Dist. Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संतज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिवरे, ता.नेवासा,

सुक्ष्मउद्बोधन

कौशल्याचेनाव :- दिग्दर्शन

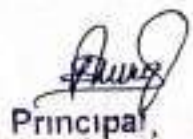
प्रास्ताविक :-

महत्त्व :-

कौशल्याचेघटक :-

- 1) योग्य साहित्याची पूर्वतयारी
- 2) साधनेसाहित्याची योग्य जुळणी व हाताळणी
- 3) सफाईदार व योग्यकृती
- 4) पूरककथन

समारोप.

Principal,
Sant Dnyaneshwar Shikshan Shatshra
Mahavidyalaya, Newasa Fata,
Tal. Newasa, Dist Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संतज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिवरे, ता.नेवासा,

सुक्ष्मउद्बोधन

कौशल्याचेनाव :- प्रकटवाचन

प्रास्ताविक :-

महत्त्व :-

कौशल्याचेघटक :-

- 1) शुध्दता
- 2) सुस्पष्टता
- 3) योग्यगती
- 4) आवाजातील योग्य - चढउतार
- 5) विरामचिन्हांचा योग्य वापर
- 6) लय / ओघपूर्णता
- 7) समारोप

Principal

Sant Dnyaneshwar Shikshan Shasthra
Mahavidyalaya, Newasa Fata,
Tal. Newasa Dist Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संतज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिवरे, ता.नेवासा,
सुक्ष्मउद्बोधन

कौशल्याचेनाव :- प्रश्नकौशल्य

प्रास्ताविक :-

महत्त्व :-

कौशल्याचेघटक :-

1. प्रश्न कोणकोणत्या हेतूंनी विचारले जातात ?

- I. पूर्वज्ञान पडताळणे.
- II. विचारप्रक्रियेला चालना देणे.
- III. विद्यार्थ्यांचे आकलन पडताळण्यासाठी.
- IV. सृजनशिलता.
- V. विद्यार्थ्यांचा अध्ययनात सक्रिय सहभाग वाढविणे.
- VI. विद्यार्थ्यांचे लक्ष वेधणे.
- VII. विद्यार्थ्यांच्या अनुभव व मतांच्या अभिव्यक्तिला वाव देणे.
- VIII. विद्यार्थ्यांना वर्गात स्थान मिळवून देणे.

2. प्रश्न कसा असावा.

- I. विषयाशी सुसंगत असावा
- II. प्रश्न संदिग्ध नसावा
- III. प्रश्न अतिव्याप्त नसावा
- IV. प्रश्न व्याकरणदृष्ट्या शुध्द असावा
- V. प्रश्न सुटसुटीत असावा
- VI. एकावेळी एक प्रश्न विचारावा
- VII. पाठोपाठ येणारे प्रश्न शृंखलाबद्ध असावेत
- VIII. प्रश्न कसा विचारावा, समारोप.

Principal

Sant Dnyaneshwar Shikshan Shasthra
Mahavidyalaya, Newasa Fata,
Tal. Newasa. Dist Ahmednagar

एस.बी.एस.बी.एस.एस.

संतज्ञानेश्वर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, भानसहिवरे, ता.नेवासा,

सुक्ष्मउद्बोधन

कौशल्याचेनाव :- चेतकविविधता

प्रास्ताविक :-

महत्त्व :-

कौशल्याचेघटक :-

- 1) शिक्षकाची हालचाल
- 2) शिक्षकाचे हावभाव
- 3) बोलण्याच्या पध्दतीतील बदल
- 4) विद्यार्थ्यांचा शाब्दिक सहभाग
- 5) विद्यार्थ्यांचा कृतियुक्त सहभाग
- 6) संवेदनलक्ष्यात बदल
- 7) आंतरक्रियेत बदल
- 8) समारोप

Principal

Sant Dnyaneshwar Shikshan Shasthra
Mahavidyalaya, Newasa Fata,
Tal. Newasa. Dist Ahmednagar